

การบริหาร : การแก้ไขปัญหา (Problem Solving)

นางภัทราวดี ยามาชิตะ

วันพฤหัสบดีที่ 15 ตุลาคม 2552 เวลา 09.00-12.00 น.

สรุปสาระสำคัญ

การแก้ไขปัญหา คือ ทางพื้นฐานของการทำงาน

ปัญหา คือ ช่องว่างระหว่างสถานการณ์ในอุดมคติและสถานการณ์ปัจจุบัน

ชนิดของปัญหา

1. สถานการณ์ในอุดมคติ (ปัญหาที่ยังไม่ปรากฏ) จะต้องป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยการกำหนดมาตรฐานเพื่อที่จะทำให้ความมุ่งหมายในอนาคตเป็นจริง
2. สถานการณ์ปัจจุบัน (ปัญหาที่ปรากฏ) จะต้องแก้ไขสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นที่เป็นสภาพปัจจุบันด้วยวิธีดำเนินการปัจจุบัน

คำจำกัดความของการแก้ไขปัญหา

เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล.....มีหลักเกณฑ์.....มีประสิทธิภาพ.....มีประสิทธิผล “พวกเราต้องการขั้นตอนการทำงานมาตรฐานและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ”

ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาโดย PDCA

Plan, Do, Check, Action ต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อสิ่งที่ดีขึ้น PDCA ช่วยให้

- ทำงานง่ายขึ้นเพราะมีแผนที่ชัดเจน รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในการวางแผน
- ลดของเสีย : เวลา, ทรัพยากร
- มั่นใจได้ว่าจะสำเร็จได้อีก หากปฏิบัติตามมาตรฐาน ทำ checklist
- สร้างความเข้าใจและลดความขัดแย้ง
- มีการตรวจเช็คทุกขั้นตอน

กระบวนการและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา

กระบวนการ	ขั้นตอน
PLAN	1. กำหนดภาพในอุดมคติ 2. รู้ถึงสถานการณ์ปัจจุบัน 3. คิดขั้นตอนการดำเนินการ 4. การสื่อสาร
DO	5. ลงมือปฏิบัติให้สำเร็จ
CHECK	6. ตรวจสอบผลลัพธ์
ACTION	7. กำหนดมาตรฐานและมาตรการควบคุม

PLAN : เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการ PDCA

- มีทิศทาง
- วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีหลักไมล์ที่กำหนดชัดเจน
- กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบ
- มีตัววัดกระบวนการและผลลัพธ์ชัดเจน
- สร้างความเข้าใจและข้อตกลงร่วมกัน
- ประหยัดทรัพยากร : เวลา, เงิน, กำลังคน, อุปกรณ์เครื่องใช้

GOOD PLAN	BAD PLAN
- เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	- มีอุปสรรคระหว่างดำเนินการ
- การดำเนินงานไม่ติดขัด	- แก้งานตลอดต้องแก้ปัญหาที่เพิ่มขึ้นมาระหว่างดำเนินการ
- ปบบอกปัญหาได้ง่ายว่าเกิด ณ ขั้นตอนใด	- เมื่อโครงการไม่ประสบความสำเร็จ จะไม่สามารถจำแนกได้ว่าปัญหาเกิด ณ ขั้นตอนใด
- ลงมือทำได้อย่างรวดเร็ว	
- แก้ปัญหาได้ทันที หากมีปัญหาก่อขึ้นระหว่างดำเนินการ	

เปรียบเทียบการใช้ระยะเวลาในการทำงาน

ไม่มีแผนงาน

waste time

มีแผนงาน

จะใช้เวลาวางแผนงานนานกว่า แต่เมื่อ Flow แล้ว จะใช้เวลานานกว่า มีเวลาในการปรับปรุงมากกว่า

สิ่งที่จะต้องใช้ในการวางแผน

1. กำหนดสถานการณ์ในอุดมคติ : กำหนดเป้าหมาย/ทิศทาง
 - 1) WHY เข้าใจว่าทำไมต้องทำงานนี้ รู้ถึงวัตถุประสงค์ของงาน
 - 2) WHAT อะไรคือสิ่งที่ปรารถนา หรือความคาดหวังที่ต้องการ
 - 3) WHO ใครเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องบ้าง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งสายการบังคับบัญชา บน-ล่าง
 - 4) WHEN จะต้องเสร็จเมื่อไหร่ ควรมี Milestone ในการวัดความสำเร็จ มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน
 2. รู้/ระบุสถานการณ์ปัจจุบันได้ : รู้ว่าปัจจุบันเป็นอย่างไร หมายถึง การค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น
- วิธีการที่ดีที่สุด คือ ไปยังแหล่งที่เกิดปัญหาและค้นหารากเหง้าของปัญหาโดยใช้ “5 why” ถาม why ไปเรื่อยๆ

ตรวจสอบว่าจุดอื่นมีปัญหาอีกหรือไม่ จะได้แก้ไขทีเดียว การแก้ไขปัญหาที่รากเหง้าหรือแหล่งของปัญหา จะลดการเกิดปัญหาซ้ำซ้อนขึ้นมาอีก

3. คิดวิธีที่จะไปถึงสถานการณ์ในอุดมคติ

1. *Who* - ระดมความคิดว่ามีอะไรจะต้องทำบ้าง

2. *What* - อะไรคือเป้าหมาย กำหนดเป้าหมายโดยใช้หลัก SMART คือ

SMART

S – Specific กำหนดเฉพาะเจาะจงลงไปว่างานที่จะทำนั้นคืออะไร

M - Measurable จะสามารถวัดผลงานได้ไหม อย่างไร

A – Appropriate มีความเหมาะสมหรือไม่

R – Realistic สามารถดำเนินการได้จริงหรือไม่

T – Time-base มีการกำหนดระยะเวลาทำงานเริ่มต้น-สิ้นสุด

3. *When* - กำหนดตารางเวลา (Schedule) เป็นรายเดือน/สัปดาห์

4. *How much* - จะใช้ทรัพยากรอย่างไรจึงจะคุ้มค่า จะต้องกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ : คน/เงิน/ข้อมูล

5. การจัดการความเสี่ยง

4. สื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องและสร้างความเข้าใจร่วมกัน

1. นำเสนอความคิด จัดการประชุมไม่ใช่การตีประกาศ

2. วางโครงสร้างแผนการ

3. ปรึกษาผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุง

4. นำคำแนะนำต่างๆ ที่ได้รับมาปรับปรุงโครงสร้าง

5. นำเสนอแผนการเพื่อการอนุมัติ

6. แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการ

การสื่อสารควรเป็น Two-way Communication และควรใช้ Communication Skill ดังนี้

Hokoku = report ผู้ใหญ่ เจ้านาย เพื่อแจ้งปัญหา ประชุมรายสัปดาห์ ต้องการความสนับสนุนอะไรบ้าง

Renraku = Inform แจ้งทันที ณ จุดนั้น อย่าเกรงใจ ปลดปล่อยปัญหาผ่านไป

Sodan = Consult ปรึกษากับเจ้านาย ต้องมี Idea ของเราไปนำเสนอด้วย

DO : เราจะดำเนินการตามแผนของเราอย่างไรบ้าง

1. Implement the Plan ดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ Before due date

2. Monitor Plan ตรวจสอบแผน

- Monitor Process : ตรวจสอบเช็คจากตารางกำหนดการ

- Monitor Result : KPI ตัวชี้วัดความสำเร็จ

3. Adjust Plan ปรับแผน ก่อนปรับแผน จะต้องคำนึงถึง

- จะต้องชัดเจนก่อนว่าเกิดปัญหาจากกระบวนการหรือผลลัพธ์

- รู้ถึงสาเหตุของปัญหานั้น

- ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาคือดีที่สุด

4. Communication

- รายงาน
- แจ้งทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
- ปรีกษาหัวหน้างาน
- บอร์ดแสดงความก้าวหน้าของงาน (Progressive Board)

CHECK : เราควรจะทำอย่างไร

1. ประเมินผลลัพธ์ – เปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมาย
2. ประเมินกระบวนการ – สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างแผนกับสิ่งที่เกิดขึ้น, ควรจะทำวิธีเดิมอีกหรือไม่
3. สื่อสาร : Reflection Meeting & Final Report - จัดให้มีการประชุมแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้บอร์ดนำเสนอผลลัพธ์กับกระบวนการ

ACT : เราสามารถปรับปรุงอย่างไร

1. ปัญหาที่ควรแก้ไข
2. มาตรฐาน
3. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Kaizen=Continuous Improvement ตลอดเวลา)
4. การสื่อสาร - ให้งานหน่วยงานอื่นได้รับทราบ

ข้อซักถาม

- การทำ Kaizen จะนำกระบวนการที่มีปัญหาต้องการแก้ไขปรับปรุง หรือกระบวนการที่ได้มาตรฐานแล้ว มาทำ Kaizen

ในกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง(Kaizen) จะเป็นการนำงานที่เป็นมาตรฐานแล้ว มาพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมาตรฐานสูงสุดต่อไป ส่วนกระบวนการที่มีปัญหา ยังไม่ได้มาตรฐาน ต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานก่อนแล้วจึงนำไปสู่กระบวนการ Kaizen ต่อไป

แนวทางการประยุกต์ใช้

1. ระดับองค์กร

การสร้างมาตรฐานการจัดการกระบวนการขององค์กร โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการกำหนดมาตรฐานกระบวนการของทุกฝ่าย/ทุกแผนก/ทุกคน เพื่อสร้างคู่มือการปฏิบัติงาน ที่แสดงถึงกระบวนการทำงาน ขั้นตอน ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของงานทุกกระบวนการ ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการ KM เข้ามาใช้ร่วมกันด้วย การสร้างมาตรฐานการทำงานอย่างเป็นระบบ จะช่วยลดช่องว่างในการทำงานลง เนื่องจากบุคลากรสามารถเรียนรู้ เข้าใจถึงกระบวนการทำงานได้ทุกกระบวนการ ทุกแผนก ไม่ใช่รู้เฉพาะในขอบเขตงานของตนเองเท่านั้น

2. ระดับกลุ่มงาน

การสร้างมาตรฐานการจัดการกระบวนการ เป็นการสร้างมาตรฐานการทำงานอย่างเป็นระบบ ทุกขั้นตอนทุกกระบวนการ การสร้างระบบงานที่มีมาตรฐานจะช่วยลดปัญหาในการจัดหาบุคลากรทดแทนลงในงาน เพราะถ้ามีระบบการทำงานที่ดี มีกระบวนการที่มีมาตรฐานแล้ว ใครๆ ก็สามารถทำงานทดแทนกันได้ ไม่จำเป็นต้องรอใครคนใดคนหนึ่ง การทำงานสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แล้ว ยังสามารถสร้างระบบ Rotation ได้ ซึ่งจะทำให้บุคลากรทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้งานได้
ทุกกระบวนการ และสามารถปรับเปลี่ยนงานได้ตามความสามารถ ความเหมาะสมและความต้องการของตนเอง

3. ระดับบุคคล

การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานระดับบุคคล เพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาทางวิชาชีพและการพัฒนา
สมรรถนะของบุคลากร ตลอดจน การสร้าง Career path และการกำหนด Competency เฉพาะบุคคลเพื่อการพัฒนา
ความก้าวหน้าในสายงานของตน

ผู้บันทึก

1. นางศิริลักษณ์ ถิตยรัศมี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นายวีรพล เชาว์นัถกษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. นางสาวจรรุรินทร์ ภูระย้า	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา